

MODERNA EDUKADO KAJ LA NUNA MONDO – ĈU TEMPO POR ŜANĜO DE PARDIGMOJ?

KAEST 2018, Peter Baláž

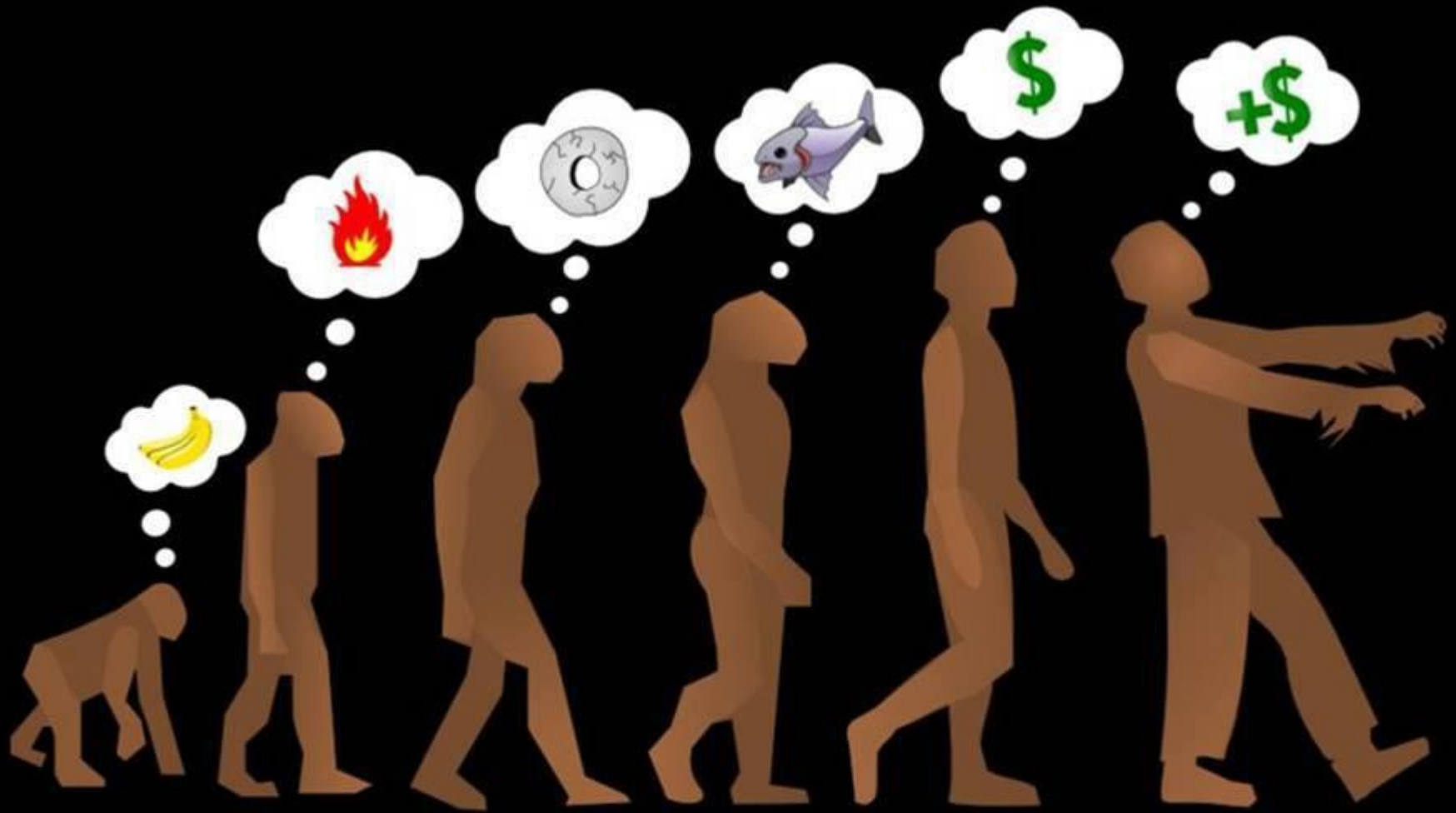
KIU NUR VOLAS ÂANGON, KAJ KIU PRETAS ÂANGÎ SIN?

**"EBLE ESTAS BONE,
KE MI IRAS
MALRAPIDE,
ĈAR EBLE MI IRAS
MALĜUSTAN
DIREKTON"**

Logo spoločnosti

¿EVOLUCIÓN?

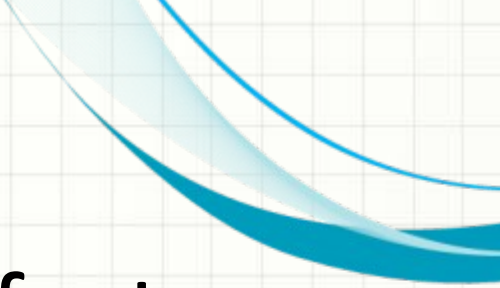

*„Mi devas bedaŭrinde konstati,
ke la teknika evoluo antaŭenkuris la homan.
Sed iam, mi almenaŭ esperas, venos tempo,
kiam la homeco superigos ĉiujn teknologiojn.“*

A. Einstein

PIV-aj difinoj de ŝlosilaj terminoj

- Nuna:
- Mondo:
- Ŝanĝo:
- Paradigmo:

***nun.**

I- Cirkonstanca morfemo, signifanta:

**1 «ĝuste en la momento, dum kiu ni
parolas»**

Mondo

- 11 signifoj!

2 Vasta tutaĵo, konceptata kiel havanta sian apartan ordon

4 La terglobo, rigardata kiel ekzistejo de la homoj

7 La homaj aferoj, okupiĝoj, sociostato

Ŝanĝi

- **1** Anstataŭ unu objekton preni alian

- **2** Fari diferenca; aliigi:
vi ankoraŭ ĉion povas ŝanĝi Z

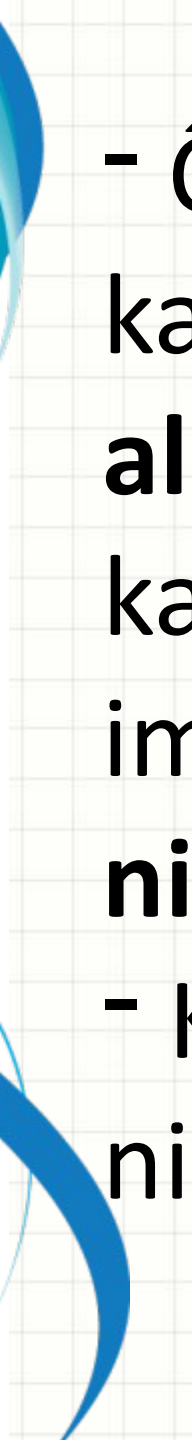
- **3** Aliformigi

Paradigmo

- **1** Aro de la unuoj, havantaj inter si virtualan rilaton de substitueblo:

la paradigmoj de deklinacio, de konjugacio. → sintagmo.

- **2** Aro de la principoj aŭ ideoj, karakterizantaj la pensadon en iu scienco en difinita tempo

-
- Ĉu do **eblas** en la nuna momento kaj mondo **fari diferencajn** **aliron** al divers-specaj ideoj, kiuj karakterizas aktualan pensadon kaj imagojn – ne nur en scienco, sed **en nia tuta socio?**
 - Kaj pere de tio ŝanĝi direkton de nia tuta civilizo?

Ĉar: se ni ne ŝanĝos mem nian perceptadon, ni plej verŝajne estos devigataj ĝin ŝanĝi – sed en tiu kazo la ŝanĝo pli „doloros“.

Fora pasinteco?

- Multaj el „la plej“ profesioj de la jaro 2012 **ne ekzistis** en la jaro 2002!

didn't exist in 2002

Social media strategist

User experience specialist

Telework manager

Elder care coordinator

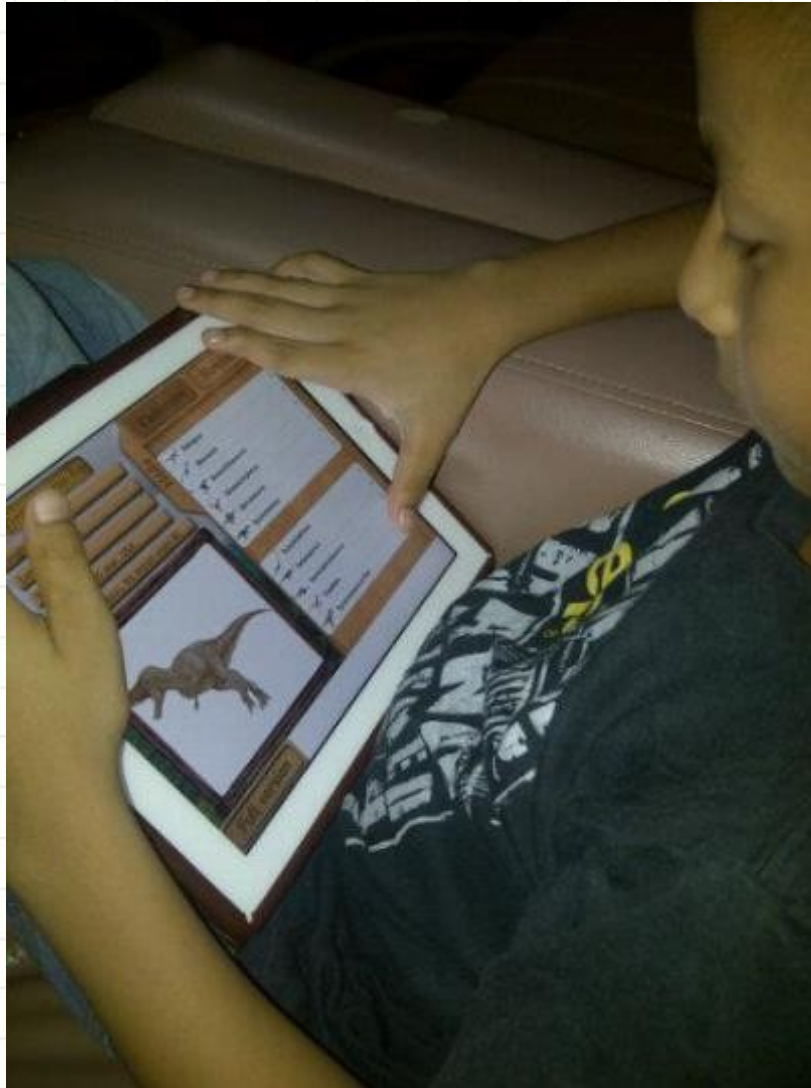
Sustainability manager

Kion alportos estonto?

Multaj el la laborpostenoj de nunaj studentoj...

- eĉ ankoraŭ ne ekzistas!
- kaj ili uzos por tiu sia laboro teknologiojn, kiuj ankoraŭ ne estis inventitaj...
- por trovi solvojn al problemoj, kiuj ankoraŭ ne estis malkovritaj

Tiel ĉi studas nuntempaj infanoj

(Endang Sabrina)

Alphabet taught to kids nowadays

A: APPLE

B: BLUETOOTH

C: CHAT:

D: DOWNLOAD

E: E MAIL

F: FACEBOOK

Google

G: GOOGLE

H: HEWLETT
PACKARD

I: Iphone

J: JAVA

K: KINGSTON

L: LAPTOP

M: MESSENGER

N: NERO

O: ORKUT

P: PICASSA

Q: QUICK HEAL

R: RAM

S: SERVER

T: TWITTER

U: USB

V: VISTA

W: WiFi

X: Xp

Y: YOU TUBE

Z: ZORPIA

Potenco de lernado

Lerni oni povas nur se oni:

- havas energion
- estas scivolema
- estas aspirema

- ***aspiri*** (al aŭ tr).

Fervore deziri akiri ion altigan, glorigan
ks: *aspiri al grandaj faroj*;

- ambicii, strebi.

Lerni ne nur: *kio* kaj *kiel*, sed ankaŭ aŭ eĉ ĉefe:
KIAL?

- (ekspluatado, kaŭzeco, reciprokeco, influado...) - www.monda.eu

Evoluo/**revolucio** de konscio

- (R)evolúcia vedomia
- (R)evolution of consciousness

***„Ĉiuj devos estonte lerni mediti,
same kiel nuntempe ĉiuj lernas paŝi“***

Edgar Cayce

Geek meditation session.

Bezono de rapidaj (kaj ĝustaj) decidoj!

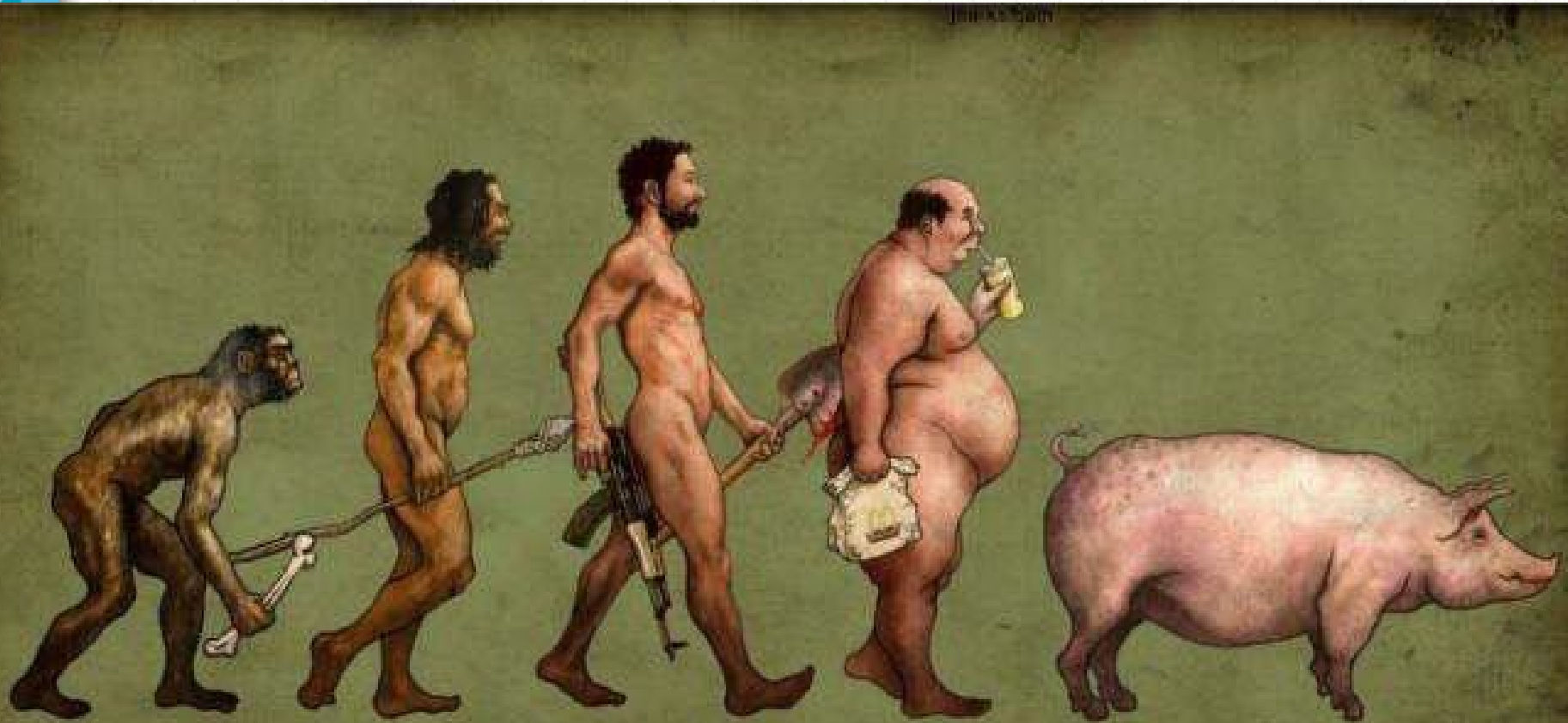
Kun granda potenco venas ankaŭ granda respondeco.

Glata funkciado de cerbo.

Uzadinstrukcioj je propra cerbo?

Agi kun varma koro kaj malvarma cerbo

Êu ni iras ĝustadirekten?

„Pacaj batalantoj“

- elspezoj por armigado:

2011 – 1,74 biliono (10^{12}) da dolaroj
(el tio 711 miliardoj da dolaroj – 41% elspezis
Usono rekte por sia armigo kaj armeo. (SIPRI)

- 2a loko: Ĉinio

(„nur“ 228 miliardoj da dolaroj)

- 3a loko: Rusio

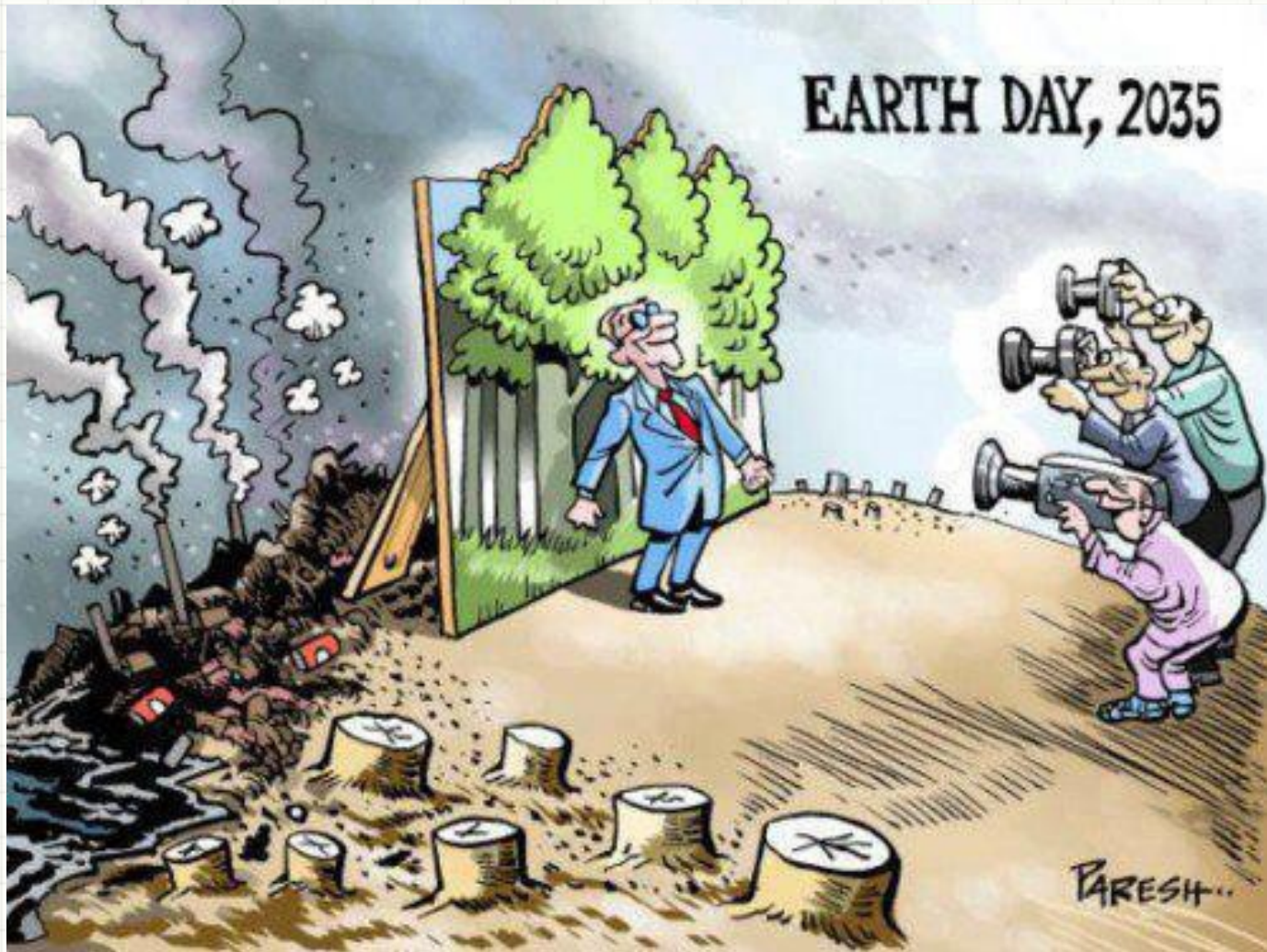
(„nur“ 93,7 miliardoj da dolaroj)

HOW OUR TAX DOLLARS ARE SPENT

Federal discretionary budget, calculated in billions (2012)

***„Antaŭenigi la povon de ideoj
por ŝanĝi la mondon,, (TED)***

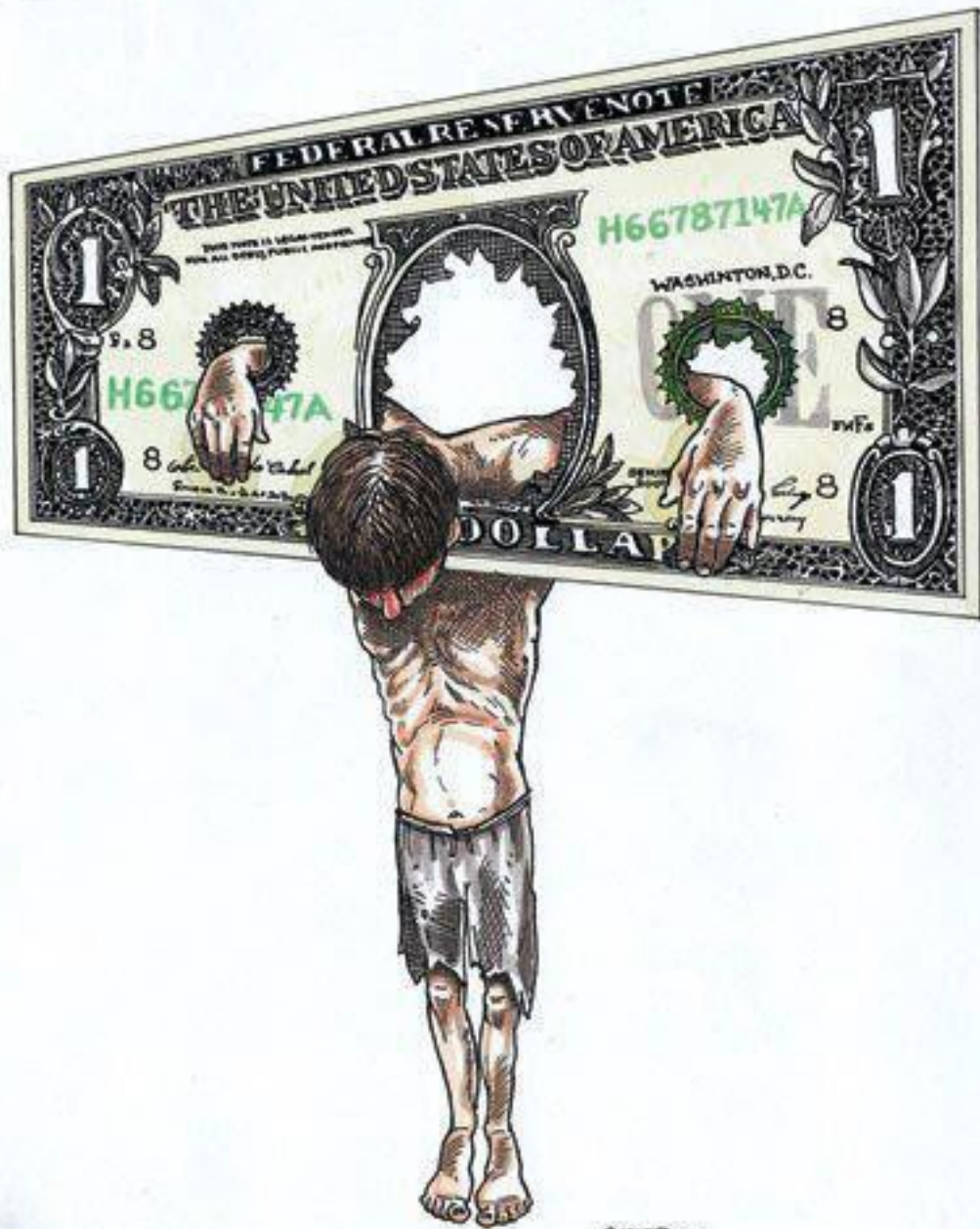

Neniu problemo povas esti solvita deire de la sama konscinivelo, kiu kreis ĝin.

• *Kein Problem kann durch dasselbe Bewusstsein gelöst werden, das es kreiert hat.*

A. Einstein

= gravas ŝanĝi la nunan vivo-sencon, alikaze nenio serioza povas vere ŝanĝiĝi

John Zorn

„Ekonomia krizo“ (Morala krizo?)

– malemo serĉi verajn solvojn, kiam ili postulas pli grandajn ŝanĝojn – sed veraj solvoj KUTIME postulas ĝuste tion!

- Ĉu ni mem pretas ŝanĝi nian propran pensmanieron kaj vivstilon, por ŝanĝi la socion kaj la mondstaton???

Chattanooga Times Free Press Bennett

The Rescue Plan

Lerni kaj kompreni la kaŭzecon –
kialo/postsekvo

Bezonata ŝanĝo de pluraj paradigmoj –
ne nur en scienco, sed same en:
religio, ekonomio, socio, vivmaniero...
(ekz. influo de naskiĝ/loĝloko kaj kulturo
al propra religio)

*Estas malgaja tempo, kiam pli facilas
rompi atomon ol homajn antaŭjuĝojn.*

A. Einstein

Peter Russell: **De scienco al Dio**

(From Science to God)

Bezonata ŝanĝo de "metapardigmo" = la baza paradigmo, sur kiu konstruiĝas ĉiuj aliaj paradigmoj

Konscio (ne materio) kiel bazo
= ĉio estas vivanta, kunigita.
Esploroj de efikoj de meditado,
neŭrologio, t.n. neŭroflekseblo
de cerbo, ktp.

ekzemplo:

veganismo/vegetarismo/viandmanĝado

- 50:14:1 - miliardaj ŝparoj ĉiujare
- ekologiaj ŝparoj, savo de planedo

- krom eĉ pli gravaj efikoj:

humanisma vivstilo kaj malgrandigo
de suferado tutmonde

ĉ. 50.000.000.000 mortigitaj bestoj
jare!!!

Karnismo – manĝi viandon kiel „manĝkutimo“, sen pripensi la konsekvencojn (blinda obeo al heredita/lernita manĝo-maniero)

Kutimo – blinda, senracia sekvado de pastinaj reguloj = unu el la plej grandaj kulpantoj de la nuna mondo-stato.

K

Vegan for

THE ANIMALS

OUR WATER

WORLD HUNGER

THE RAINFOREST

COMPASSION

WILDLIFE

OUR HEALTH

PEACE

OUR PLANET

Everything

VeganStreet.com

Frenezeco kontraŭ „normaleco“?

Ne demandu al aliulo

„Kial vi ne manĝas viandon?“,

sed demandu vin mem:

„Kial mi (entute) ankoraŭ manĝas ĝin?“

Kial nebezonata suferigado de aliaj estas
opiniata „normala“ konduto?

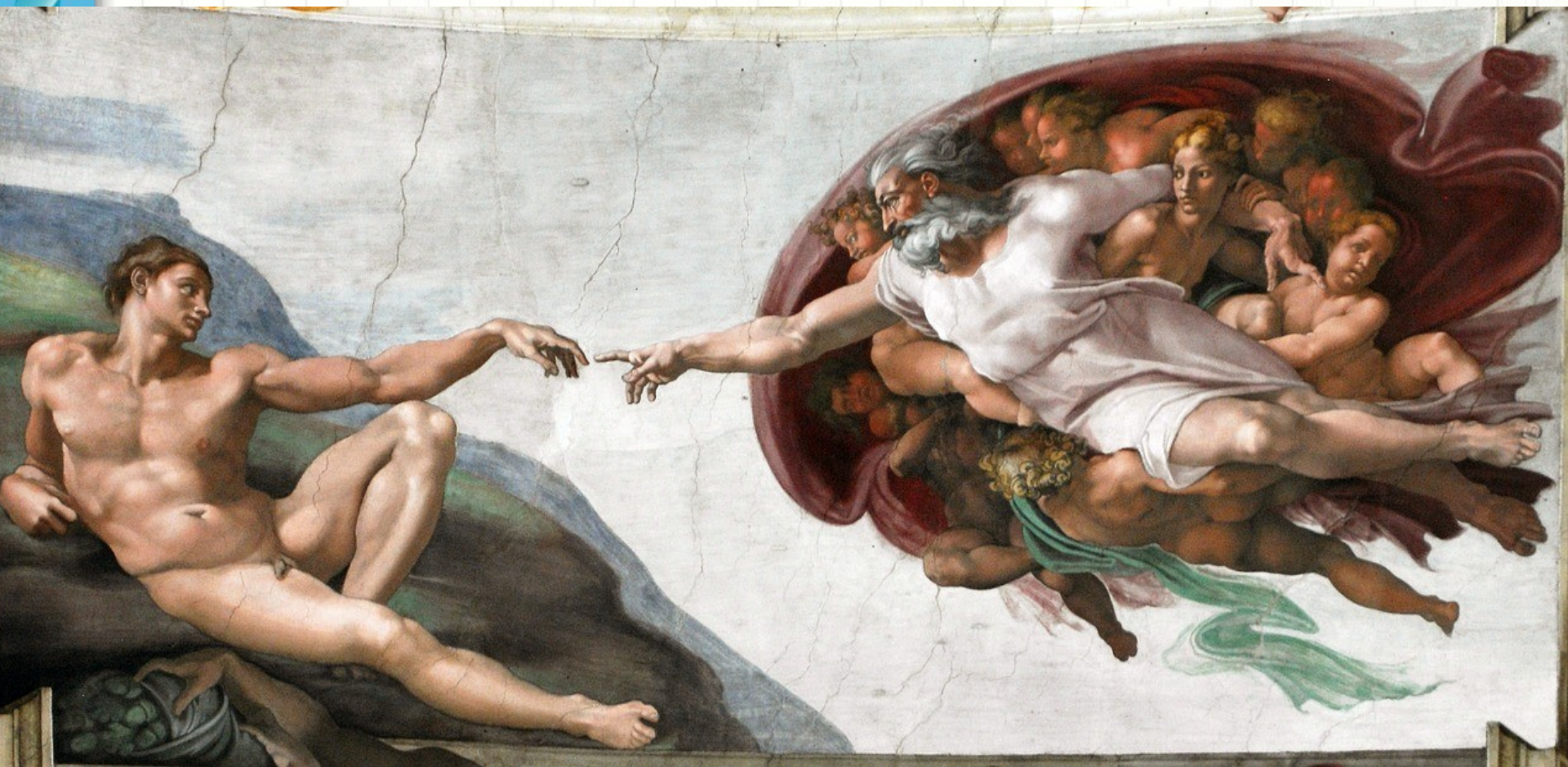
"La ĉina studo" (The China Study)

Pensiga poemo

- „Vi diras:
Mi amas florojn,
- sed vi tiras ilin.
Mi amas arbojn,
- sed vi segas ilin.
Mi amas bestojn,
- sed vi manĝas ilin.
- Kaj nun mi ektimas,
kiam mi aŭdas vian: „*Mi amas vin*“

Antaŭe

Nun

Verda lingvo = Verda ŝanĝo?

- Ĉu nura Esperanto sufiĉas por ŝanĝi/plibonigi la mondon?
- Aŭ ĉu bezonatas pli da ŝanĝoj, diverstipaj?
- Ĉu eble kelkaj el tiuj ŝanĝoj estas eĉ pli facile realigeblaj ol lerni Esperanton? Eble eĉ pli gravaj?

Verda vivo...

...ne nur unuflanka/unutavola ŝanĝo
Pli verda mondo estas realig-ebla/-inda
diversmaniere.

Plurmaniera ŝanĝo (lingvo, manĝado,
ekologio, naturprotektado, veturado,
rubaĵoj, pakaĵoj...).

"La vojo estas la celo."

Ĉu eble bezonatas **pli verda aliro** tutmonde?

Ŝanĝoj bezonataj kaj dezirataj

Ni postulas de aliaj ŝanĝiĝi (lerni EOn),
sed **ĉu ni mem pretas ŝanĝiĝi** en alia/j
afero/j? (ekz. manĝostilo, ekologio,
ideologio, religio, ...)

Kiom bone ni (Esperantistoj) pretas
aŭskulti argumentojn de aliaj
(alternativaj) movadoj?

Ĉu ni mem pretas pensi alimaniere
ol ĝis nun? (ŝanĝi niajn paradigmojn)

Alianĉanoj

- Zeitgeist movado
- verduloj
- alternativuloj
- sociaj movadoj
- sciencistoj
- „serĉantoj“
- ...

Ideala laborposteno?

- *Unue malkovru, kion vi ŝatas fari kaj sekve trovu iun, kiu pagos vin por tio!*

G.B.Shaw

- Ĉu vi farus samon kiel nun eĉ sen financa rekompenco?
(nur tiam vi havas la ĝustan, taŭgan laboron)

"Baza enspezo" = revolucia ago
(tamen nepre bezonata por ŝanĝi
unu gravan paradigmon = pri laboro)

https://eo.wikipedia.org/wiki/Baza_enspezo

Baza enspezo, nomata ankaŭ **garantio de baza enspezo**, **universala baza enspezo (UBE)**, **baza viv-salajro (BVS)** aŭ **universala popol-donaco**, estas speco de bonfara programo en kiu civitanoj (aŭ konstantaj loĝantoj) de lando povas ricevi regulan sumon de mono el la registaro.

En **pura** aŭ **senkondiĉa** baza enspezo la pago estas sendependa de ajna alia enspezo.

Lumiço

Nenio ŝanĝiĝis,
Krom mia vidpunkto.
Do efektive,
Ŝanĝiĝis ĉio.

Antony De Mello

***Estu la ŝanĝo, kiun vi volas vidi
en la mondo!***

i)

**Ni kreu pli bonan mondon -
alikaze ni devos vivi en la mondo,
kiun aliaj kreos por ni. ◀◀**

Dankon por la atento.